

La Tribu

La revista de l'**AFA Balandrau**

2
06 / 2018

nova direcció del negoci

BAR RESTAURANT BRASERIA

BAR RESTAURANT BRASERIA

Carrer Adri, 15. DOMENY (Girona) · Tel. 872 081 395

EDITORIAL

Tots iguals, tots diferents...

El principi bàsic de la convivència és el respecte mutu, la cordialitat i la comprensió entre les persones en un context de diversitat i de diàleg, on tothom pugui dur a terme les seves activitats i construir-se com individu social; permetent el creixement mutu.

El respecte s'entén com el reconeixement, l'apreciació i la valoració de la pròpia persona, la dels altres, i de l'entorn. Aquest valor s'adquireix al llarg del temps i requereix el compromís de la persona que vol ser-ne. La primera actitud que suggereix la consideració de la dignitat de tot ésser humà és la del respecte i el millor camí per arribar-hi són l'autoestima i la tolerància. Treballar el respecte permet la prevenció de possibles conflictes, per aquest motiu, l'entorn educatiu (família, escola, amistats...) de l'infant s'hauria de basar, sense excepcions, en el respecte i la tolerància. Hem de ser conscients de que cada individu percep la realitat d'una manera diferent, i s'hi enfronta i resol els problemes que aquesta realitat li planteja també d'una manera diferent.

En una societat plural, cal conviure en la tolerància i el respecte mutu, ja que és a partir del respecte a un mateix que podem viure en llibertat i felicitat, i és a partir del respecte pels altres que podem viure en societat.

Els nostres fills i fills, i nosaltres mateixos, hem de ser conscients dels trets que ens fan ser similars i propers als altres, i també de ser capaços de reconèixer i acceptar les diferències amb tolerància i comprensió. El respecte i molt particularment el respecte a la diversitat i la diferència constitueix un dels valors essencials per saber conviure en pau.

Per acabar, us deixem una reflexió de Martin Luther King: *"Hemos aprendido a volar como los pájaros, a nadar como los peces, pero no hemos aprendido el sencillo arte de vivir como hermanos."*

Que disfruteu de la segona edició de 'La Tribu'

WWW.AFABALANDRAU.CAT

Joc Lliure i Tell Fusta

Tell Fusta apareix l'any 2015 a Torroella de Montgrí, en el moment en què uns pares ens adonem de la importància que el nostre fill creixi amb joguines de fusta i de qualitat. En Carles i la Jordina. En Carles és fuster de professió i la Jordina, periodista.

El projecte ha anat evolucionant al llarg d'aquests anys, i Tell Fusta ja no només és la fabricació de joguines, ara també ens hem

especialitzat en estructures Pikler i en crear espais de joc per la primera infància (0 a 3 anys) per tal de promoure el joc lliure. I és per aixó, que juntament amb altres fabricants, artesans i comerciants som membres fundadors de l'Associació per al Joc Lliure de Catalunya.

El joc lliure? Us preguntareu què vol dir?

Doncs el joc lliure és entendre que el joc per un infant és tot. El joc hauria de ser l'activitat principal i que el nen ha de jugar sense presses, amb la consciència i els cinc sentits en el joc pel joc. Un joc on l'adult observa però no dirigeix.

La següent pregunta és, hi on són els límits?

Per nosaltres, després de pensar amb la reflexió d'una amiga, els límits estan en el respecte cap a un mateix, cap als altres, cap al material i cap a l'entorn. A partir d'aquí, endavant.

Com diu Tonucci, un dels nostres referents, el verb jugar només es pot conjuguar amb el verb deixar. Deixem jugar als nens i nenes perquè creïn les seves pròpies experiències, perquè puguin decidir i fer forta la seva autoestima. No ens hauria de preocupar què es aprèn un nen jugant, no em de buscar respostes en el joc ja que experi-

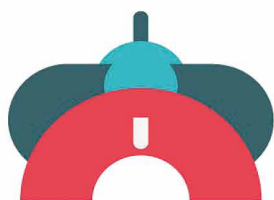
mentan amb el joc lliure l'infant assimila coneixements.

Tell Fusta creu en la importància d'oferir un espai on nens i nenes puguin jugar amb productes de qualitat, amb acabats no tòxics i amb joguines on la sencillesa porta al desenvolupament de la imaginació de l'infant.

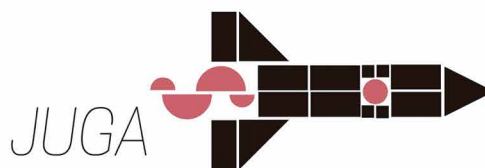
Esperem que nens i nenes juguin i s'ho passin d'allò més bé amb Tell Fusta!

Per saber-ne més!

tellfusta

JUGA

www.tellfusta.com

 @tellfusta

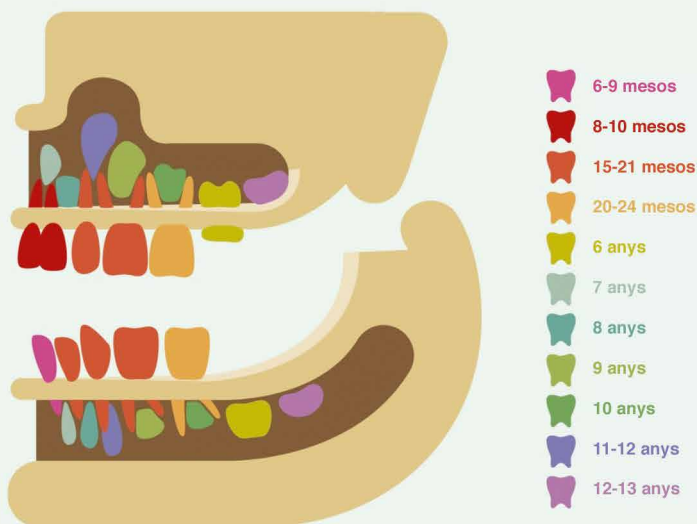
Contacte: tellfusta@tellfusta.com/665819282

Les nostres dents: peces importants!

A quina edat erupcionen les dents?

Griselda López Domingo

El desenvolupament de la cavitat bucal i de la dentició temporal es produeix abans de néixer i és durant els primers mesos de vida i fins als 30 mesos quan surten les dents temporals.

Durant la sortida es poden distingir els següents períodes, que poden variar en el temps segons l'infant.

Des del naixement fins als 2 anys: Apareixen les primeres dents, dents temporals o de llet. És indicat raspallar amb didals de sílica i sense pasta.

Entre 2 i 6 anys: Els nens ja tenen totes les dents temporals. En aquesta etapa és molt important l'adquisició de l'hàbit de la higiene personal. Són indicats els raspalls adaptats per l'edat amb pasta o sense si no saben escopir.

Entre 6 i 12 anys: Comença la sortida de

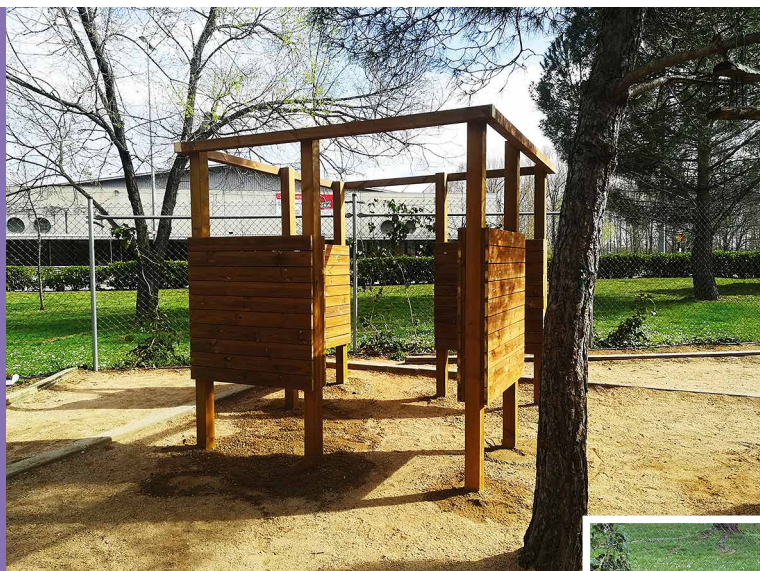
les dents permanents i aquestes conviuen amb les dents temporals (etapa de dentició mixta). És indicat la pasta fluorada i col·lutoris un cop al dia.

Encara que amb el temps són substituïdes per les dents permanents, les dents temporals estan involucrades en funcions molt importants en els anys primers de vida, com ara per mastegar, el desenvolupament dels maxil·lars, la parla... per tant, la pèrdua prematura pot afectar a la sortida de les dents permanents ja que els hi serveixen de guia.

Per això és tant important mantenir la salut bucal durant totes les etapes!!

D'aquí la importància de reduir el consum de productes ensucrats a més a més de revisions regulars amb l'odontopediatre (especialista en odontologia infantil). Les visites recomanades són d'un cop l'any a partir del tercer any del nen.

Per fi ha arribat la música al pati!

Ferran Canals

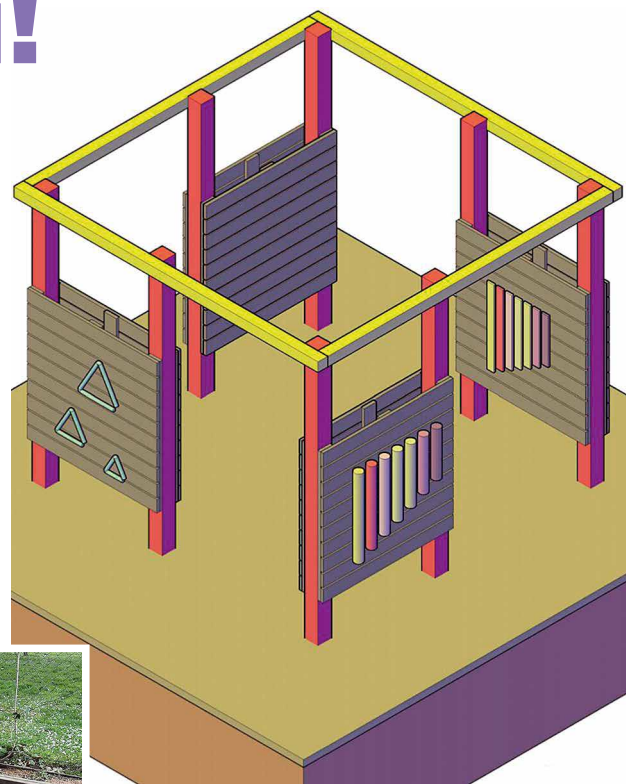
Ja fa prop d'un any que l'escola va tenir la idea de proposar el muntatge d'un espai en el pati on les nenes i els nens del Balantrau poguessin gaudir de la música. Tant en hores lectives com d'esbarjo. Aquest espai va ser de seguida batejat com "**L'ESPAI MUSICAL**".

L'espai musical havia de ser una estructura de fusta tractada per exteriors que permetés col·locar una sèrie d'instruments musicals com: xilòfons, triangles, panderetes, maraques... de tal manera que un grup d'alumnes pogués gaudir d'aquest espai a l'hora.

El novembre de l'any passat es va dissenyar una proposta i va ser valorada satisfactòriament per l'equip docent ja que complia amb la normativa vigent de seguretat i també les necessitats de la mainada.

Per poder finançar el projecte tant l'AFA com l'escola van aportar tota la documentació

necessària per optar a la subvenció que proporciona l'Ajuntament de Girona mitjançant la convocatòria "activa el teu pati" curs 2017 – 2018. L'escola va obtenir una subvenció de 1.025 euros per dur a terme el volgut i esperat "espai musical"

Ens vam posar en contacte amb el fuster perquè comencés a preparar el material i concretar les dates de construcció de l'estructura. De forma eficient, entre els dies 26 i 27 de maig es va aixecar i és el que podem veure actualment el pati.

Ara ja hi tenim els instruments i cada dia veiem que ha valgut la pena tot aquest esforç!

ALIGOTS, club esportiu de curses d'orientació

Joan Molas

A **LIGOTS** som un club gironí format actualment per més de 280 socis de totes les edats, amb diferents nivells esportius i de compromís respecte al club. El nostre objectiu és la pràctica de l'esport d'orientació, que inclou també la promoció i difusió de l'orientació i la formació dels nostres socis/es i d'altres persones o col·lectius que vulguin conèixer aquest esport.

Les curses d'orientació són competicions atlètiques de camp a través, contrarellotge i sense itinerari prefixat, però amb l'obligació de passar per uns controls (fites) assenyalats en un mapa. Qui passa per tots els controls en menys temps guanya.

En una mateixa cursa hi ha diferents categories que es diversifiquen per grups d'edat, des de júniors fins a veterans, i realitzen circuits diferents variant la distància a recórrer, el desnivell a superar, el nombre de controls pels quals s'ha de passar i la dificultat tècnica per arribar a cadascun d'ells.

A més hi ha diverses categories de Promoció per a tota aquella gent que és la primera vegada que s'aventura a les curses d'orientació. En aquestes categories el recorregut és apte per a tot el públic amb una dificultat mínima per a la localització dels controls i amb la possibilitat de fer-ho en companyia dels amics i de la família. No és necessari l'ús de brúixola per a la realització del recorregut.

L'orientació es practica preferentment en un paratge natural, bosc o muntanya que ofereixi un terreny variat. És una fórmula ideal per descobrir llocs nous, aprofitar el teu temps lliure i és la manera més diverti-

da per estar en forma. És un esport fet per tothom, per a tota la família, tant per grans com per petits.

Aligots treballem des dels seus inicis per acostar l'esport d'orientació a escoles, institut, entitats, clubs, etc, motiu pel qual ofereix formacions a mida a qui ho sol·licita. Al llarg d'aquests anys Aligots ha organitzat pràctiques d'orientació i formacions a escoles bressol, escoles, instituts, centres universitaris, professorat, clubs esportius, esplais, casals, agrupaments escoltes...

També tenim una escola de formació que engloba totes les edats:

ESCOLETA-O: nens i nenes des de P4 fins a 6è

FALCONS: joves d'ESO i Batxillerat

LEGO: entrenament tècnic per adults i joves

FÍSIC-O: entrenament físic per adults i joves

ELS CIRCUITS FIXES D'ORIENTACIÓ DE GIRONA

ALIGOTS, juntament amb l'Ajuntament de Girona (Àrea de promoció i Turisme), ha elaborat uns mapes i circuits fixes en diferents indrets de la ciutat: Jardins del Barri Vell i Devesa, Vall de Sant Daniel, Puig d'en Roca...

És una manera entretinguda de conèixer els racons de la nostra ciutat i el seu entorn natural i arquitectònic. Són circuits fàcils, pensats per a tots els públics, que no requereixen un coneixement elevat en orientació, i que poden fer persones de totes les edats i condicions físiques. Són ideals per fer amb la família, amb alguns amics als que vulguem ensenyar la ciutat, etc...

Descarrega els mapes

Podeu trobar els mapes a les oficines de Turisme de l'Ajuntament de Girona o bé descarregar-lo online a la web <http://www.girona.cat/turisme/cat/orientacio>

El funcionament és molt senzill. Un cop teniu el mapa, heu de localitzar totes les fites que hi ha marcades (en l'ordre que vulgueu, no cal seguir un itinerari prefixat). Quan trobeu una fita, apunteu-ne el codi de control a la graella corresponent, que trobareu al plànol. I si lliureu el plànol complet en alguna de les oficines de turisme municipals, us obsequiaran amb una pràctica bossa! (també podeu registrar els codis a la web).

Cada circuit es distingeix per un color (verd, blau i vermell). I existeix un circuit accessible per persones amb mobilitat reduïda o bé per fer amb cotxet de nadons o infants petits.

Aquest any Girona és estació de parada del **City Race Euro Tour 2018**.

City Race Euro Tour és una competició lúdic-esportiva de curses d'orientació d'abast internacional, de caràcter urbà i semi-urbà, que transcorren pels barris històrics i parcs de diferents ciutats europees, i que s'engloben en una classificació final.

ALIGOTS forma part del comitè organitzador d'aquesta competició durant l'any 2018, i organitzarà un cap de setmana d'orientació a la ciutat de Girona, que es durà a terme els dies 10 i 11 de novembre.

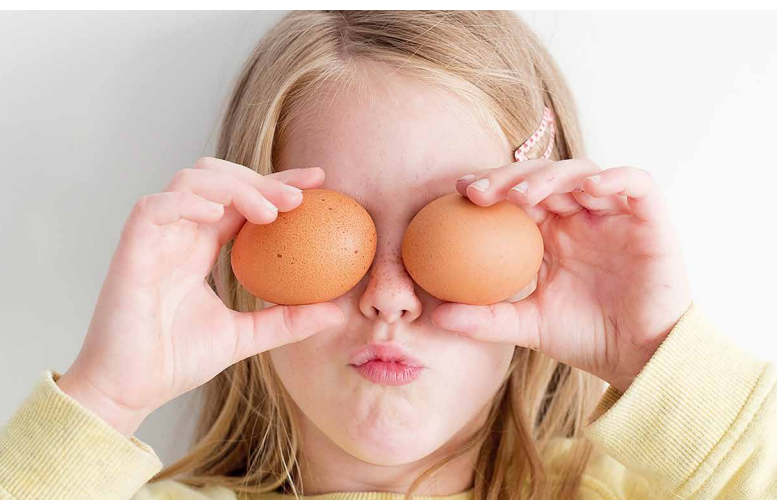
Per saber-ne més!

Visió, desenvolupament i aprenentatge

Marcel Bartumeus

Solem dir que la visió és la capacitat que tenim de veure “bé” els objectes que ens envolten, però la visió és molt més que veure-hi “bé”. Gran part de la informació que rebem ens entra pels ulls! Aquesta informació ens ha d’arribar, l’hem de **processar** i l’hem de **transmetre** de manera òptima per arribar a **comprendre** tot allò que veiem.

Aleshores, què comporta tenir una bona visió?

- **Salut ocular:** tenir uns ulls sans, sense patologia ocular.
- **Bona agudesesa visual:** capacitat de percebre el mínim detall.

A més a més, perquè ens arribi la informació de manera òptima hem de tenir desenvolupades les següents habilitats:

- **Acomodació:** és la capacitat que tenim

per enfocar de manera ràpida i precisa els objectes tant en visió propera com en visió llunyana.

- **Visió binocular:** és la fusió de les imatges dels dos ulls en el cervell gràcies a l’adequada coordinació i el correcte alineament d’aquests sobre l’objecte fixat. Ens proporciona la visió en tres dimensions.

Quan la informació visual ens arriba d’una manera òptima als ulls, el següent pas és entendre-la correctament. Aquí participen les següents habilitats:

- **Habilitats visuoespacials:** que ens permetran desenvolupar els conceptes de lateralitat i direccionalitat
- **Habilitats d’anàlisi visual:** capacitat d’analitzar i diferenciar objectes.
- **Integració viso-auditiva:** relaciona estímuls visuals (lletres) amb estímuls auditius (fonemes).
- **Integració viso-motora:** la major part de les accions motores que duem a terme estan guiades pels nostres ulls

Quan algun nen/a no té ben desenvolupades les habilitats visuals pot queixar-se que no li agrada llegir, se’n cansa fàcilment, és lent i comet errors com saltar de línia, deixar-se lletres, inventar-se paraules.

Per totes aquestes raons és important tenir una bona visió, i fer revisions optomètriques completes!

Horts verticals

Marc Grañen

A ciutat ens calen més espais verds.

I malgrat que en ocasions ens esforcem a construir i preservar parcs, jardins i petits boscos urbans, la nostra població creix tan desafortadament com, a voltes, el poc sentit comú. Aquesta és una realitat que avui dia tothom té molt present, i contra la que sortosament anem lluitant contrarellotge per a esmenar-la tant com poguem. Així, les energies renovables, la construcció eficient, una gestió responsable dels residus, i també dels espais públics i les vies de comunicació, esdevenen pilars imprescindibles per a reforçar i aixecar un futur d'equilibris i harmonies, on el retrobament amb la Natura n'és l'eix principal.

I el camí a seguir per assolir aquesta fita encoratjadora, passa ineludiblement per les escoles, doncs la mainada creix absorbint com a propi allò que els adults els transmetem, i que l'entorn els ensenya directament. Cal que nodrim els nostres carrers, tots ells, de més arbres i plantes arbustives.

Cal que els balcons i els terrats tinguin aerogeneradors, panells solars i espais enjardinats. Cal que la cardina, el pardal, el falcó, la mallerenga i la cotxa fumada es deixin veure més que els neons. Calen moltes més flors a les voreres, papallones als semàfors, i que deixem d'anomenar "males herbes" a tantes

que no coneixem i hem bandejat per no saber trobar-los-hi una utilitat. Així doncs, quan la mainada assumeix com a propi l'hàbit diari de tenir cura de les plantes que ens donen fruits, i ens fan més rica l'existència, tot comença a prendre una altra dimensió, que ens permet valorar molts altres aspectes funcionals de la convivència amb el Verd.

I per tal que això sigui possible, evidentment ens cal comptar amb espais prou amplis dels que malauradament molts centres educatius no disposen, i que per tant hom es veu forçat a cercar i trobar alternatives tangibles i properes: les parets.

Podem vestir en vertical allò que l'horizontalitat no concedeix, donant lloc a innumbrables jardins d'exuberància i bellesa que fan empètitir a molts d'altres pels que sovint passem. Els murs o parets vegetals han esdevingut una solució pràctica i molt intel·ligent davant la creixent necessitat d'aquest retrobament amb la Natura en entorns urbans. Les plantes s'hi acostumen amb molta facilitat, i hi troben nous espais on poder créixer i lluir sense por a ser trepitjades ni maltractades, alhora que acullen nombroses espècies animals que enriqueixen el nou jardí, creant així ecosistemes del tot insospitats allà on fins aleshores tan sols hi havia hagut ciment i pedres.

Per tant, un cop tenim el jardí vertical assimilat, fer-lo funcional, a més de bonic, ja és la cirereta que ens mancava. Evidentment parlo d'horts verticals, menjar-nos i utilitzar per a cuinar tot allò que la Natura ens ofereix, i que nosaltres hem verticalitzat.

De fet, tan sols ens cal passejar una mica pels nostres boscos i vessants rocallosos

per a descobrir-hi innumbrables parets naturals de roca, on figueres, romanís, molses, brucs, falgueres i moltíssimes altres espècies hi creixen en absoluta perpendicularitat amb el terra, i fins i tot en contrapendents, si s'escau.

Allà on hi entra una llavor, quan les condicions els són favorables, les plantes ens demostren com en són d'audaces i d'oportunistes; s'adapten i creixen, vigoroses, com si la gravetat no els afectés per a res.

I nosaltres, no podem si no copiar el que la Natura ja ens mostra per sí sola. Així, traslladem al model urbà, tot allò que ens remet a l'original; i l'adaptem a les nostres necessitats i conveniències, amb l'esperança que tal retrobament ens ajudi a aprendre a aprendre; a saber cada dia més sobre allò que fins ara crèiem exclusiu del món rural. Cultivar un hort al balcó o terrat de casa, o al pati de l'escola, sortosament ja comença a ser quelcom força habitual; i que per tant, la seva lògica evolució ens condueix ineludiblement cap a l'horticultura vertical.

Per saber-ne més!

Com acompanyar la sexualitat infantil amb respecte i prevenir abusos

El passat mes de març **Maria Castella-**na de Pas d'infant va fer una xerrada a la nostra escola sobre com acompanyar la sexualitat dels infants de manera respectuosa i prevenir abusos. La sexualitat és un mitjà de comunicació i d'expressió, implica cura, benestar i amor cap al propi cos, i la seva màxima expressió és la tendresa.

Totes les persones som sexuades, i ho som durant tot el nostre cicle vital. Els sentits i la consciència corporal són fonamentals per al desenvolupament harmònic i sa de la sexualitat. Les bases d'aquest procés es forgen quan el nadó es descobreix a si mateix, als altres i al món a través dels sentits, del moviment lliure i de la consciència corporal.

El vincle amb altres persones que es fa a través de les vivències de plaer primerenques (tacte, nodrir, acompanyar, carícies, moments d'intimitat compartida, ...) forja la confiança que l'infant sent cap als altres i la seguretat en si mateix. Aprenem a estimar i a estimar-nos quan ens sentim estimats. Aprenem a respectar i a respectar-nos quan ens tracten amb respecte.

El plaer infantil i les exploracions sexuals entre infants estan absents de les connotacions adultes. Podem diferenciar quatre etapes en el desenvolupament de la sexualitat infantil:

1a etapa:

- Es forgen les primeres relacions afectives.
- L'exploració dels genitals contribueix a conèixer el propi cos i les seves parts.

3ª etapa:

- Es desenvolupa amb força la identitat sexual.
- Comença l'interès vers l'altre i el seu cos.
- Poden comprendre el concepte d'intimitat i privacitat.
- Apareixen moltes preguntes.

4ª etapa:

- Interès per l'exploració de l'altre gènere. Jocs d'exploració entre iguals.
- Molta diferenciació de gènere, voluntat de compartir jocs entre infants del mateix gènere.

- Es viuen les primeres experiències de plaer i desgrat.

2ª etapa:

- Comencen a desenvolupar la sensació de ser nena/nen. Inicis de la identitat sexual.
- Exploració dels propis genitals.
- Inicis de les nocions d'associacions de rols de gènere culturalment establerts.

Per poder acompanyar la sexualitat dels nostres fills i filles d'una manera més sana i respectuosa convé primer revisar les nostres herències socioculturals i personals, i reflexionar sobre la nostra pròpia sexualitat, la relació amb el nostre cos i el tipus de vincles que establim amb els altres adults del nostre voltant (parella, família, amistats, etc.). Hem de tenir present que som models de referència pels infants; els comuniquem, de manera conscient o inconscient, el que pot o no pot fer, sentir, desitjar, viure o permetre.

Des de Creixent en Tribu us volem recomanar aquest article

Màgia a l'escola

Hola nens i nenes, sabeu que a l'escola Balandrau tenim un pare que es Mag? Sí, sí, un mag dels que fa Màgia!

Avui li farem una entrevista, li preguntarem moltes coses de com és ser un Mag. Es diu **Fèlix Brunet**. Comencem:

Hola Fèlix, primer de tot volíem saber si ja feies de mag quan eres petit.

Hola, els mags ens fem mags amb el temps igual que els professors per exemple. Jo, vaig començar a aprendre alguns jocs de màgia quan tenia 10 anys i després vaig estudiar més i mes fins ara que encara estic aprenent coses noves cada dia.

Ens agrada molt saber coses dels mags, quants trucs saps fer?

Carai, no s'quants trucs sé fer, molts i molts no els he contat mai.

I els trucs de màgia te'ls inventes tu?

A veure, et puc dir que sí i que no. Jo invento un truc, per exemple, vull ensenyar una capsula que no te res a dintre i després de fer uns passos màgics, apareixen moltes coses a dintre, també apareixen mocadors. Després, agafes un mocador de dintre la capsula i el fas canviar de color i després vola, al final el fas desaparèixer entre les mans. Per fer això que acabes de inventar, tens moltes maneres diferents de fer-ho.

Has d'aprendre a fabricar la capsula, a fer canviar de color el mocador, has d'aprendre com es pot fer perquè voli i finalment aprendre com es pot fer desaparèixer.

I a on pots aprendre a fer totes aquestes coses?

Hi ha trucs de màgia que es poden aprendre als llibres o a internet si saps on trobar-los. Però la millor manera d'aprendre és anar a una escola de màgia i estudiar molt, com fan els nens i nenes de l'escola Balandrau.

Vols dir que hi ha escoles de mags, com la del Harry Potter?

I tant que sí, hi ha escoles de mags i també de pallassos igual que hi ha escoles de música! El que passa és que les escoles de màgia són secretes.

Que és el que més t'agrada de fer màgia?

El que més m'agrada és fer que la gent es diverteixi i que s'ho passi bé veient la màgia.

I a on fas la Màgia?

Jo tinc deu espectacles diferents, algun els faig al carrer a fires i festivals, algun els faig

al teatre per gent gran o pels nens i també altres els faig a cases de la gent pels aniversaris de nens i nenes.

I quan et podem veure fer màgia?

A la festa de fi de curs us faré un truc de màgia per tots!

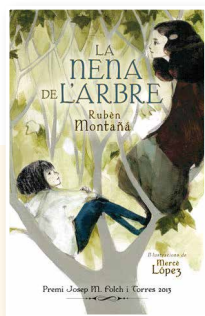
Moltes gràcies i fins aviat.

Gràcies a vosaltres.

Per saber-ne més!

Els de la Balandrau fan preguntes

La nena de l'arbre, Rubèn Montaña

Per saber-ne més!

Per què no escrius un llibre que es digui *El misteri de l'escola*?

Doncs aquest títol és d'allò més suggerent, així que, per què no? Potser un dia podria posar-m'hi i escriure un llibre que es tituli així. De fet, amb els meus llibres sempre acostuma a passar el mateix: se m'acut una petita idea, hi poso un títol, i a partir d'aquí començo a pensar quina novel·la en podria sortir.

Quan has trigat a escriure el llibre? (Ítalo i Paula)

Més o menys, per escriure un llibre d'aquesta llargada, m'hi passo un any. Però no us penseu pas que estic tot un any escrivint durant vuit hores al dia com sin es tractés d'una feina normal. Al principi sí que hi treballo bastantes hores al dia, fent pluja d'idees i escrivint a raig, ben bé durant un o dos mesos. Després, com que no sé cap on em durà la història, arriba un punt que he de deixar-la reposar per trobar-hi un nus i un final adequats. Llavors poden passar uns quants mesos on la toco ni la rellegeixo. Durant aquest temps, sempre hi ha un bocinet del meu cervell que hi segueix donant voltes sense que jo me n'adoni, i arriba un dia que veig clar de quina manera vull que

acabi la novel·la. Llavors la recupero, escric el final i, normalment, he de reescriure bona part del text que ja tenia perquè vagi d'acord amb la darrera decisió. A partir d'aquí, rellegeixo el text moltíssimes vegades, retocant aquí i allà, fent capítols nous, buidant informació que al final no ha acabat sent important per a la història... a cada passada que faig la novel·la canvia un munt. I així més o menys és com passa aquest any fins que dono la novel·la per enllestida.

Per què vas voler ser escriptor? (Luca)

Primer de tot, perquè a mi sempre m'ha agradat molt escriure i inventar històries i personatges. A vegades me les invento en forma de dibuix o d'obra de teatre, però d'ençà que vaig començar a escriure novel·les em sembla que he trobat la manera amb què m'ho passo més bé inventant. Escriure no té límits, pots fer viure als teus personatges tot allò que et passi pel cap, i aquesta sensació m'agrada moltíssim. Escrivint faig que, durant una estona, em sigui possible viure situacions de la mà dels meus personatges, i m'agrada molt pensar que el lector s'ho passarà igual de bé que jo experimentant totes aquestes situacions que m'han passat pel cap.

D'on vas treure la idea que una nena volgués viure en un arbre? (Roger)

Un dia que estava a casa vaig baixar a llençar les escombraries i a comprar alguna cosa a una botiga de queviures que tinc a prop. Era diumenge i no hi havia ningú pel carrer. Just en el moment de llençar les escombraries vaig tenir la sensació que algú m'estava mirant. Vaig tombar-me, però el carrer estava desert. L'única cosa que vaig veure va ser la copa de l'arbre que tenia més a la vora, que es bellugava pel vent. Vaig pensar que, ja que no veia cap persona, podria molt ben ser que algú m'estigués espiant amagat entre les fulles d'aquest arbre. I tot seguit vaig començar a pensar quin motiu podria tenir algú per estar enfilat dalt d'un arbre, què passaria si s'hi estigués per tota la vida, i quina mena de personatge seria.

Per què vas escriure un llibre tan trist? (Arnau)

És el llibre més trist que he escrit, però no crec que sigui trist del tot, perquè, en certa manera, es troba una solució al problema de l'Aurèlia. A més, el fet que l'Ona conegui la seva història, i a través d'ella, també ho faci el lector, fa que tot el que va passar tingui un sentit i sigui útil perquè cada vegada sigui més difícil que passin coses dolentes com les que s'esmenten al llibre. Per altra banda, vaig mirar que no fos trist tota l'estona, i hi vaig afegir altres elements positius com el sentit de l'humor i la forta amistat que neix entre l'Ona i l'Aurèlia.

El conte el vas fer a l'ordinador? (Chaimae)

A vegades escric a mà en una llibreta (i a llapis, que m'agrada més) i, a vegades també ho faig en una tablet. M'agrada escriure quan volto pel món (al tren, a la biblioteca o a una cafeteria...). M'agrada que al meu voltant hi hagi moviment i un cert soroll de fons. Si em tanco a casa en absolut silenci em costa que les idees surtin. Un cop tinc els primers esborranys, els he de passar a net, i això sí que ho puc fer a casa, a l'ordinador.

El partit que van decidir perdre

Ramón Jiménez Jiménez

Va ser a principis de tardor quan la professora ens va donar la notícia. L'equip escolar, per tal de fomentar les relacions entre alumnes, havia decidit fer una lliga de futbol entre les diferents aules que formaven les nostres escoles. La nostra classe ja comptava amb un equip de futbol que competia en una lliga benjamí, així que no tindrien temps de participar en les dues lligues. I és aquí, on vaig veure la meua oportunitat. Per a mi, i per al grup de marginals dispersats per l'aula que s'havien convertit en els meus amics per afinitat.

Val a dir que jo per aquella època era un nen llargarut i prim, fins a tal punt de guanyar-me el sobrenom de Fideu. Al costat oposat es trobava el meu amic Tragaboles, si coneixeu el joc ja us podeu imaginar d'on li venia el malnom, li seguia "Cuatroojos", amb les seves ulleres de pasta marró més gran que la seva cara, sempre amarrades mitjançant una goma elàstica negra, unes ulleres que els companys s'encarregaven de trencar cada setmana i els seus pares reparar amb cinta aïllant de colors. També hi havia en "Calculín", creieu-me, no hi ha res pitjor que ser el llest de la classe. I en Fantasma, que sempre era al costat contrari del pati d'on hi havia els altres nens i pràcti-

cament no pronunciava paraules, cosa que, sense comprendre molt bé per què, sempre feia enrabiar molt els nens de la classe que es dedicaven a perseguir-lo sempre que podien per pegar-lo, per la qual cosa es passava el dia corrent. Finalment hi havia el Doctor Franky, un nen que, a més de repetidor, era un mastodont amb poques llums, convertint-se en el nostre protector quan la resta de nens decidien martiritzar-nos.

Nosaltres podríem formar un equip, érem 6, just els necessaris per formar-lo, la resta de la classe no estaria interessada a participar en una lliga menor.

Tragabolas, va decidir que el nostre equip es digués "huesitos", en honor a mi, que havia tingut la idea.

I és així com vam començar a participar en la primera lliga interescolar de l'escola, no cal dir que un equip com el nostre causava riure i curiositat al mateix temps, tant pel nostre aspecte, com per la nostra manca de perícia amb la pilota, una colla de "tuercebotas" que no sabrien ficar la pilota sota un arc de sant Martí.

Primer venia una lligueta de quatre partits, almenys aquests quatre partits no ens els treia ningú. Abans que res triar uniforme, una samarreta blanca era el més fàcil d'aconseguir, tots en tenim sempre una, així

ens estalviàvem la despesa de comprar una equipació que per suposat els nostres pares no estaven disposats a finançar.

Després van haver de definir les nostres posicions, en Tragabolas com no podia ser d'altra manera, seria el porter, com a defenses ens col·locaríem en Franky i jo. En "Calculín", pel seu poder de triangulació, es va col·locar al centre, en Fantasma correria la banda, que era la seva especialitat, i com a davanter en "Cuatroojos".

Ja en el primer partit vam crear expectació, la nostra equipació era una aberració a ulls vista, jo portava una samarreta interior blanca de cotó de màniga llarga, la d'en Tragabolas era del seu germà, i li quedava tan petita que deixava a la vista tota la seva panxa amb el melic sobresortint com si volgués explotar, en "Calculín" portava una publicitària del treball del seu pare, en "Cuatroojos" va coincidir en portar-ne una d'interior, només que aquesta no tenia mànigues, en Fantasma va portar-ne una que s'havia barrejat amb la roba de color i més aviat semblava rosa, en Franky directament venia de groc. I si parlem dels pantalons, amb els colors que formaven tots plegats podríem haver realitzat les banderes republicana i ikurriña alhora. Fins i tot en Franky, en comptes de bambes, va venir amb les seves botes militars, una explosió de rialles es va sentir entre el públic, sobretot al comparar-nos amb l'equip contrari, tots amb el seu uniforme blau brillant amb la seva franja groga.

Per descomptat, l'equip contrari no ens va prendre seriosament, tot el partit va estar

rient de nosaltres, fent-nos córrer darrere de la pilota com pollastres sense cap, s'ho passaven d'un costat a l'altre sense que arribéssim ni a olorar-la, tan bé s'ho passaven, que van oblidar el rellotge, arribant casi al final del partit amb empat al marcador.

Adriel Savigni 3r

Un company de la banqueta es va afanyar a avisar-los, el defensa de l'equip contrari, que en aquell moment estava marejant a "Cuatroojos" amb la pilota, va decidir donar un

cop de pilota fort per fer-la arribar fins a la nostra porteria, amb tanta mala sort que va anar a picar al nas d'en "Cuatroojos", fent-li saltar les ulleres en dos trossos, i introduint la pilota a la porteria de l'equip contrari, vam anar corrent preocupats a veure com estava

tanya. L' àrbitre va xiular el final del partit, havíem guanyat 1 a 0, moltes rialles entre el públic i alguna petita ovació .

Al vestidor vam cridar i saltar d'alegria.

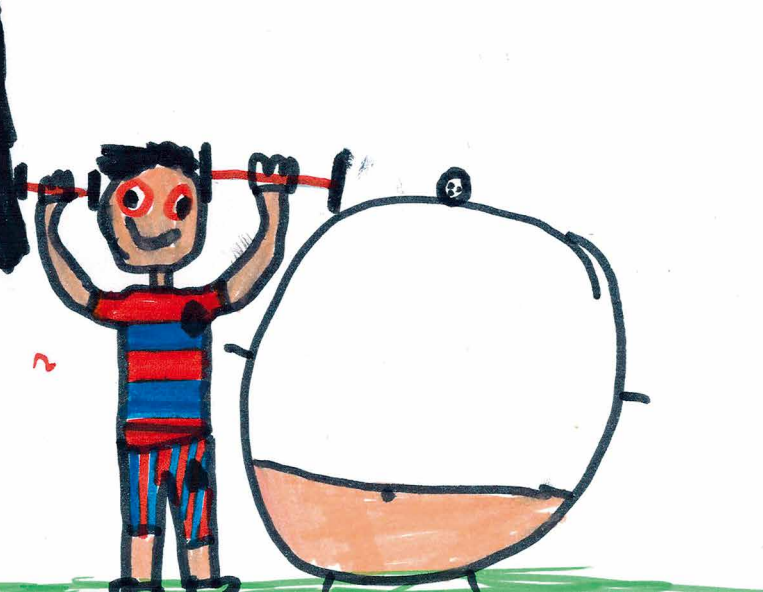
En el segon partit, la nostra equipació no havia millorat gaire, però sí la nostra moral, sobretot la d'en Tragabolas, en el partit va estar immens, en tots els sentits, semblava que havia crescut tant en els seus 360 °, que la samarreta que el cobria sembla minúscula, i la porteria diminuta, per molt que ho intentés l'equip rival, cap pilota entrava a la nostra porteria, zero a zero, final del partit. El públic va riure, algun crit de "huesitos".

Al vestidor vam ballar i vam cantar.

En el tercer partit ens prenen més seriosament, malgrat el nostre aspecte que no millora, l'equip rival ataca des del primer instant, en Tragabolas ens ha donat moral, en la defensa jo em moc d'un costat a l'altre destorbant a tot davanter que s'acosti, en Franky simplement fa caure tot el que s'acosta, les faltes no ens preocupen, ningú passa la barrera d'en Franky, últim minut zero a zero, en Fantasma atrapa la pilota i es posa a córrer, són molts anys corrent, ningú l'atrapa quan ho fa, en arribar a la porteria la sola de les seves sabatilles es desenganxen, rellisca impactant la pilota, la introduïx a la porteria. 1-0 i un altre partit guanyat, crits de "huesitos" a la grada.

el nostre amic, i en el sòl el van trobar, joiós i rient , havia marcat el seu primer gol, i no hi havia felicitat més immensa encara que el nas s'entestés a sagnar com font de mun-

Dutxa vestits al vestidor amb crits de victòria.

Marc, el capità de l'equip benjamí de classe m'avisava que si guanyem el pròxim partit passem a quarts, l'equip que ens queda és el més difícil, em proposa intercanviar-se per en "Cuatroojos" de davant perquè puguem passar, en "Cuatroojos" està d'acord, passar a quarts és un somni.

El partit és complicat, només començar ens marquen dos gols, Marc ho esmena, amb la seva magnífica equipació, les seves magnífiques botes de futbol, marca tres gols. 3-2, passem a quarts. Crits de "huesitos", crits de Marc.

Abraçades al vestidor.

A quarts en Marc proposa canviar en "Calculín", que el pobre no fa gaire i en Fantasma, per en Pere i en Mario de l'equip benjamí, ens sembla bé, seguir guanyant seria fantàstic.

Mig equip conjuntat, mig equip descoordinat, el mig equip conjuntat guanya el partit. Algun crit de "huesitos", crits de Marco, Pedro i Mario.

Felicitations al vestidor.

Semifinals, en Marc comenta que per arribar a la final necessitem un nou porter. Clar, diu en Tragabolas, si passem a la final ja va bé.

L'equip sembla ja un equip, només dos elements discordants, guanyem el partit, millor

dit, guanyem el partit, algun crit de "huesitos", crits dels nous ídols.

Ens saludem al vestidor.

-Si volem guanyar la final, tu et pots quedar, però necessitem un defensa millor que en Franky-, diu en Marc, miro en Franky, veig resignació i tristesa, veig resignació i tristesa en els "huesitos", ho entenc, ara ho entenc tot, i li dic a en Marc que no, que no canviarem en Franky, ni en "Calculín", ni en Fantasma, ni en Tragabolas, ni en "Cuatroojos". En Marc diu que estic boig, que perdrem el partit, que no tenim res a fer amb un equip així, i veig els ulls dels meus companys, dels marginats, com tornen a brillar d'alegria, i sortim al camp, amb la nostra equipació desequipada, a perdre el partit.

Crits de "huesitos" a la grada.

Jo somric, el meu equip també.

La noia de la mirada trista

Ramón Jiménez Jiménez

Fa calor per ser octubre, els ocells cridant al cel, recordo bé el que deia la meva àvia quan passaven aquestes coses, s'apropa una tempesta. Les mosques m'ho confirmen.

La nena de la mirada trista torna a estar a l'altre costat del carrer. Uns metres mes endavant ens trobem tots els nens de la colla, mirant-la i rient-nos d'ella. La nena de la mirada trista és una mica especial, pràcticament no parla mai, no juga ni a la pilota ni amb nines, ni a cap joc que ens agrada als de la colla, sempre sembla que estigui absent, en una altre lloc o en un altre món, però quan els seus ulls verds mar, profunds, em miren, sento que em parlen, que em deixa entrar en el seu món. I entenc tot el que em vol dir.

Als nois de la colla no els agrada la nena de la mirada trista, és diferent, i a ells les coses diferents els fan por, així que la major afició que té la colla és la de martinitzar-la, sempre que poden, però a ella no sembla molestar-la.

La nena de la mirada trista creua el carrer i m'agafa de la mà, els de la colla es pixen de riure, els nens i les nenes no juguem junts, i menys s'agafen de les mans, però ella ho fa molt sovint això de venir-me a buscar i agafar-me de la mà, i a mi no m'importa, llavors anem a un lloc on ens deixin tranquils, seiem junts i observem, nomes observem el que tenim al davant, mentre passem les hores.

És en aquests moments quan de vegades la nena de la mirada trista, de tant en tant, parla. La seva veu sembla plana, dolça i fluixa, m'he de concentrar per no perdre detall, sempre sorprenent-me amb els seus relats, que coincideix amb el que estic pensant en aquell moment.

Si estem mirant un arbre, em diu que si crec que les fulles són nomes verdes, estic equivocat, que m'apropi bé, que posi la fulla molt a prop de la meva cara i que podré veure que efectivament la fulla é verda, però no nomes d'un sol verd, sinó que conté una infi-

nitat de verds, i que hi ha blancs, i marrons, grocs, fins i tot hi ha vermells i taronges i blaus, i que a més de colors, hi ha una infinitat de formes i estructures, i camins i mons, i abans, on només jo veia una fulla, ara veig una infinitat.

Si estem mirant la sorra de la platja, em diu que no hi ha dos granets de sorra iguals, tots diferents, tots amb la seva particularitat, i allà em veus a mi, intentant trobar dos grans iguals, ensenyant-li els que s'assemblen, i ella explicant-me les diferències.

Avui em porta a una de les escletxes de la muntanya a esperar la tempesta, em diu que abans que arribi, un milió de mosques creuaran el cel gris. I tal com ho ha dit, un milió

de mosques el creuen, mai més he tornat a veure tantes mosques juntes, i la tempesta comença a cridar, i llavors la nena de la mirada trista m'explica històries sobre els llamps, els trons, els llampecs, m'explica una història per cada gota de pluja que cau.

La tempesta passa, els nens de la colla vénen a buscar a la nena de la mirada trista, l'agafem entre tots i la tirem en un bassal enfangat, no faig res, no sóc un noi valent. Quan la deixem, intento assecar-la amb un vell mocador que porto a sobre, per un segon la seva mirada somriu, i els meus llavis l'imiten.

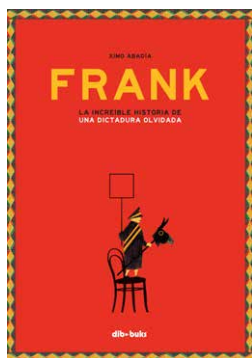

Lluís Canals 1r

RESSENYES DE LLIBRES

PER A INFANTS I ADULTS DE TOTES LES EDATS

De vegades ens cau a les mans un llibre que no sabríem definir-ne l'edat de qui gosa llegir-lo. Potser és que no cal. Aquestes són obres especials i ens empenyen a compartir més temps amb els nostres fills i filles.

FRANK, de Ximo Abadía

La imatge i la lectura es complementen i prenen la mateixa rellevància en aquesta història sobre "la increïble història d'una dictadura oblidada". Editada per Dibbuku en castellà és imprescindible per explicar als infants què és una dictadura a través de la presència de figures geomètriques, com ara quadrats o triangles, de colors amb molta força, com el vermell o el negre i d'un llenguatge sintètic, exclòs de personalismes o moralismes, que ens arriba a grans i

menuts i menudes de formes diferents però amb una gran potència. Àlbum il·lustrat per totes les edats.

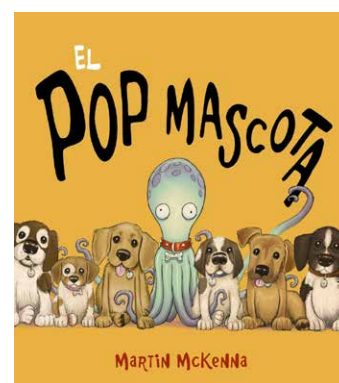
LA ESPOSA DEL CONEJO BLANCO, de Gilles Bachelet

Divertidíssima història explicada des de la perspectiva de la dona del famós conill blanc del conte d'Alfòia al país de les meravelles. Publicada per l'editorial Adriana Hidalgo de Buenos Aires, les dones del món ens hi podem veure reflectides, en part o en general, en les peripècies de la senyora conilla que s'ha de fer càrrec de tota la mainada, que no és poca, amb totes les tasques de la llar sense descans, mentre el seu espòs conill viu una vida paral·lela d'oci i d'embraguesa al palau de la reina de cors. Les il·lustracions són plenes de detall. És un llibre de format inusual, així que val la pena aturar-s'hi i repassar-les amb deteniment. Com a exemple de creativitat meticulosa, us direm que l'autora ha estat capaç de crear una seixantena de plats amb l'ingredient preferit dels conills: la pastanaga. Una lectura còmode per compartir amb infants a partir de sis anys.

PROPOSTES APTES NOMÉS PER A INFANTS

(adults intenteu abstenir-vos-en)

A qui no sap llegir, però té moltes ganes d'escoltar.

EL POP MASCOTA, de Martin McKenna

Vet aquí que era un nen encaparrat que volia un gos per treure'l a passejar, ensenyar-lo a donar la poteta, a fer pipí al parc, a fer la croqueta i gratar-se a la moqueta, i un bon dia va obrir la porta de casa i allà tenia la seva mascota. La sorpresa va ser estratosfèrica: en comptes d'un gos, li van comprar un pop i ell li va ensenyar tot allò que havia de fer com a gos mascota. Però és clar, era un pop, i feia coses de pop, coses increïbles però de pop. I no us desvetllem res més. Us ho passarem molt bé amb aquest llibre editat per Barcanova i els vostres infants, també. Lectura recomanada a partir de 3 anys.

EL RATOLÍ QUE VOLIA FER UNA TRUITA, de Davide Cali

Bonica història d'amistat i de compartir. La idea sorgeix un dia en què el ratolí volia fer una truita, però no tenia ous. Així que pensa a demanar-ne a la seva veïna, la Merla, però ella no en té d'ous, només farina i decideixen fer un pastís. Però els falten ingredients, així que aniran de casa en casa dels veïns arreblegant tot d'ingredients fins arribar a l'animal que té un ou. El conte està pensat per als petits i les petites de casa, explica la importància de tenir amistats, del fet de compartir i de valorar aquells ingredients que aporta cadascú a un projecte comú. Lectura recomanada a partir de 3 anys.

A qui ja sap llegir i té moltes ganes de viure el conte.

EL TREN DE LES PARADES SENSE NOM, de Carles Sala i Vila

Us recomanem la darrera història publicada per en Carles Sala a l'editorial La Galera. La protagonista és la Lia que puja al

tren per anar a Quintaforca a ca la tia Flàvia. Hi puja a contracor. Els pares l'hi envien a passar-hi uns dies, però ella no en té ganes. Al vagó troba un personatge enigmàtic i sospitós i també la Remei, una senyora encantadora que convenç el revisor perquè li doni un bitllet especial, un bitllet fet per a la gent que viatja sense voler anar allà on ha d'anar. Després d'arrencar la marxa, el tren para en una estació que hi han esborrat el rètol. La Lia comença a adonar-se que el viatge serà diferent a la resta, gens avorrit ni tranquil. Amb aquesta premisa misteriosa iniciarem un viatge misteriós i divertit, ple de llenguatge ric i juganer, acompanyat de les delicades il·lustracions d'Estela de Arenzana. A gaudir-lo!

PROPOSTES PER A LECTORS I LECTORES ADULTES

El feminisme de trinxera per a homes i dones.

TEORIA DE KING KONG, de Virginie Despentes

El recomanen tant homes com dones que l'han llegit. Despentes, novel·lista i directora de cinema, arriba per primera vegada en català gràcies a l'Altra editorial

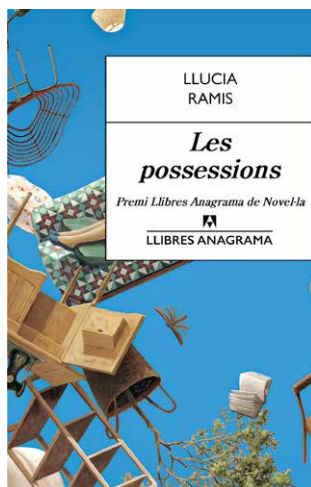
i ho fa amb un dels seus assajos de vida més coneguts i combatius, Teoria de King Kong, publicat en francès el 2006. Traduït per Marina Espasa i amb pròleg de la poetessa Maria Cabrera Callís, guanyadora del premi Carles Riba de poesia amb La ciutat cansada. Es tracta d'un manifest feminista demolidor que ataca el discurs benpensant sobre l'experiència femenina, el matrimoni i la maternitat i que aborda temes tan polèmics com la violació, la prostitució i la pornografia.

Els que han marcat el Sant Jordi 2018

DIES QUE DURARAN ANYS, de Jordi Borràs

El llibre ens ofereix una selecció de fotografies que Jordi Borràs, un dels fotoperiodistes més inquietos del país, ha deixat per a la posteritat. Les imatges les acompanyen textos d'escriptors i escriptores de reconegut talent.

LES POSSESSIONS, de Lluïcia Ramis

Aquesta obra li ha merescut a l'escriptora mallorquina el Premi Llibres Anagrama de Novel·la i d'uns mesos ençà diu que viu en un núvol inimaginable d'èxit, tot i que té els peus ben arrelats a terra. Les possessions narra l'experiència d'una dona que vola de Barcelona a Palma per posar fre a l'espiral conspiranoica del seu pare, que amb la jubilació ha passat de ser un plàcid professor d'institut a iniciar una batalla legal contra un presumpte delictu urbanístic. La protagonista s'adona que no coneix el seu pare, la seva mare fa com si res i es retroba amb un antic amant

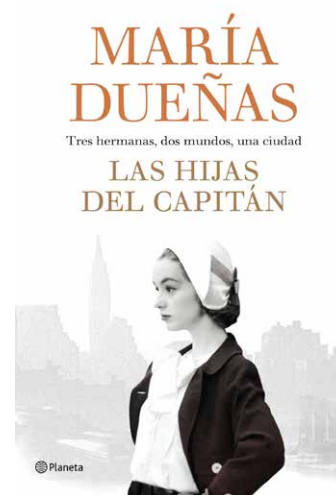
i mentor. Aquestes trobades reobren velles ferides i transporten la narradora al centre de la història familiar, marcada per un succés de martingales econòmiques i morts tràgiques. Lluïcia Ramis ha escrit una història entre l'elegia, la crònica i el thriller plena de capes, algunes més lleugeres i d'altres més profundes que indaguen sobre les ambicions, els desenganys, les relacions amoroses i les frustracions: en com construïm la nostra identitat i ens aferrem a les coses, sabent que no són per sempre.

JO SÓC AQUELL QUE VA MATAR FRANCO, de Joan-Lluís Lluís

Premi Sant Jordi 2017, Joan-Lluís Lluís s'atreveix amb una ucronia. És a dir, l'autor ens planteja un "I si..." i ens mostra un resultat fantàstic. El títol és una gran pista d'allò que llegirem. I si Franco hagués perdut la guerra? I si un milicià català l'hagués assassinat? El narrador de la història és Agustí Vilamat, que neix el 1916

a una casa de Solsona. Perd un ull en un accident absurd quan encara era un nen i s'aficiona a la lectura i a la llengua a través d'unes revistes que guarda un notari amic de la família. D'adult, viatja a Barcelona per treballar de corrector lingüístic, poc abans que esclati la guerra. L'enfrontament, però, no s'acabarà el 1939, l'any següent Franco cedeix a les pressions de Hitler i declara la guerra als Aliats. Així que travessa els Pirineus amb el seu exèrcit per bombardejar el camp d'Argelers on ha anat a parar l'Agustí. La realitat paral·lela que ens ofereix Joan-Lluís Lluís no vol ser millor que la històrica, sinó explorar altres possibilitats.

LAS HIJAS DEL CAPITÁN, de María Dueñas

L'autora de El tiempo entre costuras i La templanza es posiciona al Sant Jordi 2018 amb Las hijas del capitán entre els més venuts en castellà. Dueñas ens transporta a

Nova York el 1936 a una petita casa d'àpats, El Capitán, del carrer Catorze, un dels punts clau de la colònia espanyola resident a la ciutat. La mort accidental del propietari obliga les seves joves filles a portar el negoci en una ciutat plena de competència, d'adversitats però també d'oportunitats.

Autors i autores que celebren anys. Aquest any recuperem les obres de:

una burocràcia inhumana i absurda a l'estil de 1984 d'Orwell o Fahrenheit 451, de Bradbury.

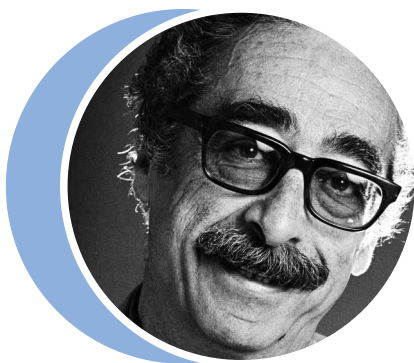
Maria Aurèlia Capmany

D'ella, en podem llegir la biografia publicada per l'Editorial Meteora a càrrec d'Agustí Pons: Maria Aurèlia Capmany. L'època d'una dona. Mestra, novel·lista, actriu, autora i directora teatral, Capmany va escriure un gran nombre d'articles d'opinió a multitud de mitjans escrits i va ser una de les personalitats més destacades de la segona meitat del segle XX a Catalunya pel seu activisme cultural i polític. I si volem recuperar una de les seves obres, l'editorial Males Herbes ha editat Quim/Quima, un personatge que arriba a la Barcelona de l'any 1000 per encetar els estudis i que viurà fins al segle XX tot tipus d'aventures canviant de condició sexual. És una novel·la irònica i trepidant.

Mary Shelley

L'autora que fa 200 anys, amb 18 anys, va publicar Frankenstein o El prometeu modern, la novel·la precursora del gènere fantàstic i de terror a la literatura i que tantes versions cinematogràfiques ha generat. Llegir Frankenstein per primer cop, m'ha sorprès infinitament, perquè la novel·la no s'assembla de res a les pel·lícules que s'han fet i encara menys al prototipus de monstre icònic que ha transcendit. L'obra de Shelley ens ofereix una reflexió rere l'altra, sobre les actituds humanes, la controvèrsia entre l'essència de l'individu o la façana social, sobre qui és més monstre, el creador o la criatura, sobre els perills de les noves aplicacions tecnològiques i la moralitat dels avenços científics, la relació entre pares (o mares) i fills/es, etc. Una bona novel·la de llarga durada.

Manuel de Pedrolo

A banda de la mítica Mecanoscrit del segon origen, que va eclipsar tota la seva obra, per celebrar el centenari del seu naixement descobrirem altres títols com ara, Algú que no hi havia de ser, de l'editorial crims.cat. Una novel·la d'un robatori narrada des del punt de vista del delinqüent o Totes les bèsties de càrrega, d'Edicions 62, publicada el 1967, que narra la història de l'opressió d'un poble aclaparat per

Sudoku

6	5	4	7	9		1		3
1			2	3	6	5	4	8
2	8	3	4		1	6	7	
4		1	6	7	9		8	5
	9	7	1		2	4	3	6
8	2	6	3	4		9		7
	4	2		6	3	7	5	1
7	6	8	5	1	4	3	9	
3	1			2	7		6	4

	9	6		8	3	2		1
8		3	6	2			4	7
	1	2	9		4	8	3	
1	8			7	2	3		9
	3	7		6	8	4	2	
6	2		3	4			1	8
2		1	4		5		8	3
5	6		2	3		1		4
3		9		1	6	5	7	

Les solucions aquí

Mots encreuats

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

www.crucigramaexpres.cat Jep Ferret

Sopa de lletres

U	A	O	Y	N	L	J	O	A	N	E	T	E	S	U	M	I	T	E	M
L	Q	H	L	P	F	R	G	T	R	W	C	O	L	Ò	N	I	E	S	G
A	P	F	C	L	U	A	G	E	O	E	À	U	S	X	S	A	G	A	C
V	P	N	N	U	M	T	T	A	L	C	R	A	I	P	D	A	C	R	U
A	C	O	O	X	A	À	N	S	L	A	M	U	A	T	D	U	L	D	O
M	S	X	L	C	R	A	A	O	I	G	C	C	P	E	C	A	D	N	N
T	P	D	S	C	S	A	V	À	A	S	C	T	G	C	A	A	R	E	T
G	T	O	N	C	N	A	X	M	X	E	V	A	I	Ó	I	I	N	C	O
V	R	O	A	X	T	O	R	R	A	G	F	U	R	U	S	Ó	V	I	L
C	E	A	J	D	T	R	R	G	E	F	A	I	E	N	E	M	E	X	O

VOLCÀ
GARROTXA
FAGEDA

CENDRA
INACTIU
OLOT

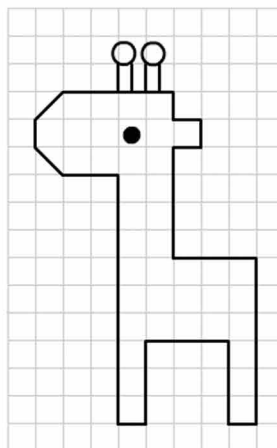
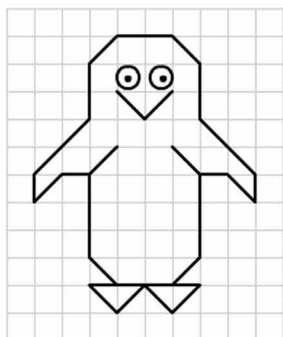
CRÀTER
XEMENEIA
COLÒNIES

GAS
ACTIU
JOANETES

CON
MAGMA
LAVA

ERUPCIÓ
CROSCAT
FUM

Copia les figures

Volem agrair....

MARC GRAÑÉN LANDSCAPE ARTIST
www.marogranen.net

Obert al migdia

Hores convingudes:
972 48 39 83
637 84 06 36

C/ Torre Tialà, 59
17007 GIRONA

Inma pedraza
esteticien

665887540
plaça germans sabat nº1 local 2

facebook. Akire centre d'estetica
inmap18@hotmail.com

Akire
centre d'estetica

FARMÀCIA
m. dolors brunso

Farmàcia
M. Dolors Brunso

Ctra. Tialà, 17 - 17007 Girona
Tel: 972 21 36 01
mdolorsbrunso@cofgi.org

pamxuculata

click
FOTOGRAFIA

www.clickfotografia.cat

Rambla Xavier Cugat, 42 baixos (Girona)

972 22 32 97
info@clickfotografia.cat

VILANOVA

GESTIÓ DE MENJADORS
ESCOLARS RESIDÈNCIES
MENJARS POPULARS I
BANQUETS

**GUINEM PER TU
COM A CASA!**
km0

Proximitat
Elaboració pròpia
Personalització
Plats de tota la vida

T. 972 22 83 83 www.cateringvilanova.com *Molt a prop teu! a Girona*

TÜV Rheinland
CERTIFIED

Management System
ISO 9001:2008
ISO 14001:2004
ISO 22000:2005
www.tuv.com
ID: 3105031004

Pastisseria

Jorma

TEL. 972 20 34 32

CTRA. TAIALÀ, 21 - 17007 GIRONA

PAPERERIA TAIALÀ

FOTOCOPIES B/N I COLOR

LLIBRES FOTOS

PREMSA I REVISTES

PAPELERS

RECEPTES DE REBDA

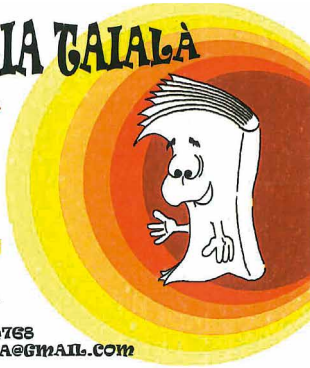

CTRA. TAIALÀ, 54

17007 GIRONA

TEL. I FAX 972224768

PAPERERIA.TAIALA@GMAIL.COM

 Creantum
GIRONA

ESCOLA DE
CREIXEMENT
PERSONAL

**COACHING
PNL
MINDFULNESS
INTL. EMOCIONAL**

WWW.GIRONACOACHING.COM

C/ FRANCESC CIURANA, 17 ENTL 4ª - GIRONA

T. 872 026 642

SAETA
ESTANC 1962

Carretera Tàialà, 50 · 17007 · GIRONA

T. 972 209 978 · estanc.saeta@yahoo.es

 **farmàcia
frigola-campasol**

Pilar Campasol Teixidor
Maria Frigola Campasol

Carrer Josep Mª Prat, 4 (Gns. Sàbat) 17007 Girona
Tel/Fax: 972214534 · farmacia@frigolacampasol.com

 **Iglesias
GRUP**
MANTENIMENTS INTEGRALS

Montnegre, 12
17006 Girona
Tel. 972 235 620 · Mòbil 649 950 013
info@instaliglesias.com
www.instaliglesias.com

gemma's beauty

Moda Mujer y Hombre

Carretera de Tàlala, 50
17007 Girona

Tel. 691 489 618 gemiski@hotmail.com

autoescola
apsa
gironès

EL CAMÍ MÉS FÀCIL,
RÀPID I SEGUR
PER APROVAR.

> L'AUTOESCOLA AMB
L'ÍNDEX MÉS ALT
D'APROVATS A GIRONA.

GIRONA
rbla. Xavier Cugat, 52
T. 972 221 257

SARRIÀ DE TER
c/ Major 11
T. 972 170 652

www.autoescolaapsa.com

**ELABORACIÓ PRÒPIA
D'EMBOTITS**

ARTESÀ XARCUTER
Núm. 0476 CX

Fes la teva comanda per WhatsApp

Mobil: 629 40 12 02
lcomas65@hotmail.com

Tel. 972 20 64 87
Pl. Germans SÀBAT - 17007 GIRONA

Restaurant
Can Roca

Crta. Tàlala, 42 17007 GIRONA Tel. 972 205 119

WATTS CONTROL
ASSESSORAMENT ENERGÈTIC

Albert Pujol
Gestor energètic

T. 609 342 904 albertpujol@wattscontrol.cat

Girona www.wattscontrol.cat

HIPER ESCOLA
Servei integral a l'ensenyament

Poli. Ind. Domeny Tel.: 972 22 20 94 • Fax: 972 22 13 31
C/ d'Adri, 27 17007 Domeny

e-mail: info@hiperescola.cat • comandes@hiperescola.cat
www.hiperescola.cat

972 22 33 07
Cafeteria

Happy

BIO'S ECOMERCAT

KM.0

DESCOBREIX LA TEVA
BOTIGA BIO DE FONTAJAU!

Rambla Xavier Cugat 40,
17007 Girona
T: 972 20 15 94

[facebook.com/biosecomercat](https://www.facebook.com/biosecomercat)

Mp

Merceria Paquita

Tenim les bates i xandalls
de l'escola TAIALÀ i DOMENY

Mp

MATRÍCULA GRATUÏTA

Professors nadius
amb àmplia experiència docent

Cursos per a

**nens a partir
de 3 anys**

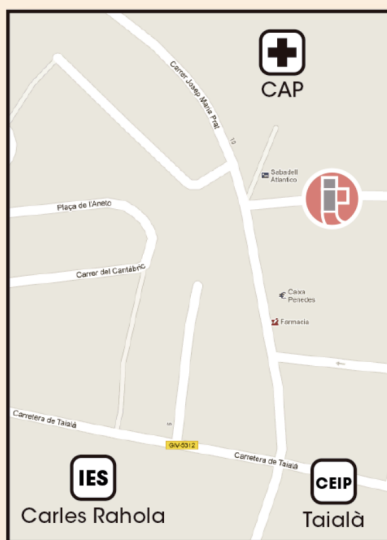
Grups reduïts

Tots els nivells

Preparació pels
**exàmens
oficials de
Cambridge**

c/ Alfred Nobel, 6
T 972 093 657 M 653 403 749
www.idiomesataiala.com
info@idiomesataiala.com

language school
idiomes taialà